

activity is lit. It is defined that the orientation on achievement of professional success is the priority direction of professional self-determination of the personality at the advanced school age. It not the one-time act, but long process of its development which provides internal activity in formation of prospect of personal and professional formation, design of strategy of the movement to a profession. Also the content of the professional orientation functions connected with forming together with the pupil of his individual educational and professional trajectory reveals.

Key words: vocational guidance, professional orientation work, components of career guidance, form, methods and directions of vocational guidance, choice of profession, system of career guidance.

Отримано 19.04.2015 р.

УДК 37.091.12:37.013.42

О. В. Михайленко
oksana_mikhailienko@mail.ru

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ СОЦІАЛЬНИХ ПЕДАГОГІВ НА ЗАСАДАХ КОМПЕТЕНТІСНОГО ПІДХОДУ

Михайленко О. В. Підготовка майбутніх соціальних педагогів на засадах компетентісного підходу. У статті здійснюється аналіз понять «компетенція», «компетентність», «компетентісний підхід», розглядається проблема впровадження компетентісного підходу у процес професійної підготовки майбутніх соціальних педагогів у ВНЗ. Автором наголошується на неможливості здійснення ефективної фахової підготовки спеціалістів соціально-педагогічної сфери без урахування основних положень компетентісного підходу.

Основна ідея компетентісного підходу зводиться до того, що результатом освіти є не окремі знання, уміння та навички, а компетенції. За такого підходу сутність підготовки соціально-педагогічних кадрів полягає не у збагаченні студентів певною кількістю інформації, а в розвитку уміння оперувати нею, проектувати та моделювати свою діяльність, здатності творчо застосовувати набуті знання і досвід у практичній діяльності. Він передбачає усвідомлення своїх спонукань до діяльності, прагнень і ціннісних орієнтацій, мотивів, уявлень про свої соціально-професійні ролі; аналіз та оцінку своїх особистісних якостей,

знань, умінь та навичок; регулювання на цій основі свого саморозвитку і власної діяльності. Тому основне призначення компетентнісного підходу полягає у створенні умов для самоорганізації студента себе і своєї діяльності, виявлення і розвитку його творчих можливостей, формування навчальної позиції.

Ключові слова: компетенція, компетентність, компетентісний підхід, компетентнісно-орієнтована освіта, соціальний педагог, соціально-педагогічна діяльність.

Михайленко О. В. Подготовка будущих социальных педагогов на основе компетентностного подхода. В статье проводится анализ понятий «компетенция», «компетентность», «компетентный подход», рассматривается проблема внедрения компетентностного подхода в процесс профессиональной подготовки будущих социальных педагогов в вузе. Автор отмечает невозможности осуществления эффективной профессиональной подготовки специалистов социально-педагогической сферы без учета основных положений компетентностного подхода.

Основная идея компетентностного подхода сводится к тому, что результатом образования является не отдельные знания, умения и навыки, а компетенции. При таком подходе сущность подготовки социально-педагогических кадров заключается не в обогащении студентов определенным количеством информации, а в развитии умения оперировать ею, проектировать и моделировать свою деятельность, способности творчески применять полученные знания и опыт в практической деятельности. Он предполагает осознание своих побуждений к деятельности, стремлений и ценностных ориентаций, мотивов, представлений о своих социально-профессиональных ролях; анализ и оценку своих личностных качеств, знаний, умений и навыков; регулирования на этой основе своего саморазвития и собственной деятельности. Поэтому основное назначение компетентностного подхода заключается в создании условий для самоорганизации студента себя и своей деятельности, выявления и развития его творческих возможностей, формирование учебной позиции.

Применение компетентностного подхода в подготовке социальных педагогов предполагает осознание всеми субъектами образовательного процесса конечной цели своей деятельности: подготовку специалиста, владеющего как ключевыми, так и специальными профессиональными компетенциями, способного решать различные задачи социально-педагогической практики, готового к инновационной деятельности в профессиональной сфере, имеющего внутреннюю мотивацию на высокопроизводительный труд, осознающего общественную значимость своей профессии.

Ключевые слова: компетенция, компетентность, компетентный подход, компетентно-ориентированное образование, социальный педагог, социально-педагогическая деятельность.

Постановка проблеми. Традиційний підхід до підготовки фахівців у вищій школі, суть якого полягає у формуванні знань, умінь і навичок, не відповідає вимогам європейського освітнього простору, до якого інтегрується вся освітня система України.

Звична для нас парадигма освіти – ЗУН (знання, уміння, навички) реалізується у традиційній (роз'яснювально-ілюстративній) системі навчання. Вона орієнтована на засвоєння студентами предметних, представлених у більшості навчальних дисциплінах знань, умінь та навичок.

Згідно з принципами Болонського процесу, замість парадигми освіти ЗУН пропонується використовувати принципово нову парадигму вищої освіти СВЕ (Competence – based education), основу на формуванні у студентів певних компетенцій та діагностуванні рівня компетентностей фахівців-випускників ВНЗ як результату вищої освіти.

Зазначене відповідає принципам Болонського процесу, які спрямовані на формування єдиного європейського простору вищої освіти і створення загальноєвропейської системи забезпечення якості вищої освіти. У цій системі результат вищої освіти пропонується оцінювати рівнем компетентності фахівця – випускника ВНЗ [9].

У діючому нині Законі України «Про вищу освіту» зазначено, що «якість вищої освіти – це сукупність якостей особи з вищою освітою, що відображає її професійну компетентність, ціннісну орієнтацію, соціальну спрямованість і обумовлює здатність задовольняти як особисті духовні і матеріальні потреби, так і потреби суспільства». У зв'язку з цим висувається завдання забезпечення освітою більш повного, особистісного і соціально орієнтованого результату освітньої діяльності того, хто навчається [4].

Концепція соціально-педагогічної роботи і професія соціального педагога є новаторською для України, тому підготовка фахівців цього профілю у вищих навчальних закладах потребує інноваційного підходу до організації навчання студентів на основі модернізації системи підготовки майбутніх соціальних педагогів на засадах компетентісного підходу.

Багатовекторне спрямування соціально-педагогічної роботи потребує формування у студентів професійної компетентності ще у період навчання у вищих навчальних закладах. Майбутній соціальний педагог повинен комплексно володіти професійними знаннями, вміннями і навичками застосовувати нестандартний, креативний підхід у процесі міжособистісної взаємодії з різними категоріями клієнтів, що є показником готовності студентів до соціально-педагогічної роботи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як методологічна основа забезпечення цілей, змісту і якості вищої освіти компетентнісний підхід розглядається західноєвропейськими дослідниками, серед яких найвідоміші – це А. Бермус, Дж. Боуден, С. Маслач, А. Мейхью, М. Лейтер, Дж. Равен, Е. Тоффлер, Р. Уайт, Р. Хайгерті, Е. Шорт.

Розробки компетентнісного підходу знаходимо у дослідженнях російських учених, зокрема М. Авдєєвої, В. Байденко, Е. Бондаревської, В. Введенського, А. Вербицького, Г. Дмитрієва, І. Зимньої, В. Краєвського, С. Кульневич, А. Петрова, В. Серікова, Е. Тетюниної, А. Хуторського та ін.

Компетентнісний підхід як предмет наукового дослідження вітчизняних науковців у системі вищої та загальної середньої освіти прослідковується у І. Бабин, П. Бачинського, Н. Бібік, Г. Гавришак, І. Гудзик, Я. Кодлюк, С. Ніколаєнко, О. Овчарук, Л. Пильгун, О. Пометун, І. Родигіна, О. Савченко, С. Сисоєвої, О. Ситник, Т. Смагіної, С. Трубачевої, Н. Фоменко та ін.

Зміст, форми і методи підготовки соціальних педагогів у вищих навчальних закладах знайшли відображення у дослідженнях О. Безпалько, Я. Болюбаша, А. Капської, О. Карпенко, В. Масленникової, Л. Міщик, В. Поліщук, Л. Родіної, Е. Сорочинської, Е. Холостової, М. Черкасової.

Метою статті є визначення сутності компетентнісного підходу до підготовки майбутніх соціальних педагогів під час їхнього навчання у педагогічному вищому навчальному закладі на сучасному етапі розвитку системи вищої освіти.

Виклад основних результатів теоретичного аналізу. У науковій літературі немає узгодженої точки зору щодо понять «компетентний» і «компетенція». Великий тлумачний словник української мови надає таку дефініцію терміну компетентний. Це той: 1. Який має достатні знання в якій-небудь галузі; який з чим-небудь добре обізнаний, тямущий. 2. Який має певні повноваження; повноправний, повновладний. Компетенція визначається як: 1. Добра обізнаність із чим-небудь. 2. Коло повноважень якої-небудь організації, установи або особи [1].

Психологічна енциклопедія, розглядаючи компетентність, приділяє увагу трьом аспектам. Перший відноситься до ступеня оволодіння необхідними вміннями і навичками; другий – до юридичної відповідності; третій – до питання, чи достатньо досвідченим є той або інший спеціаліст, для того щоб займатися професійною діяльністю. Вона вказує, що поняття компетентність є досить нечітким, оскільки не визначає точного ступеня майстерності. Цей термін може використовуватися для визначення мінімального, прийняттого, оптимального або вищого рівня кваліфікації. Автори підкреслюють, що коли компетентність визначається у професії, то їй складно надати чітку характеристику [14].

Британський психолог Дж. Равен трактує компетентність як специфічну здібність, необхідну для ефективного виконання конкретної предметної дії у конкретній предметній галузі; «оволодіння особистістю вузькоспеціальними знаннями, особливого роду предметними навичками, а також розуміння відповідальності за свої дії». Дослідник пов'язує розвиток компетентності з осмисленням людиною власних цінностей, тому основою розвитку компетентності є виявлення власних ціннісних орієнтацій особистості (індивіда) та допомога у більш чіткому їх усвідомленні. Вчений зосереджує увагу на тому, що розвиток компетентності безпосередньо пов'язаний із чітким розумінням цілей, оскільки для розвитку і тренування її важливих складових, а саме: здатності аналізувати явища і ситуації, враховувати попередній досвід, передбачати можливі перешкоди, виявляти ініціативу і бути керованим – можливо лише при намаганні досягти значущої мети. Дж. Равен підкреслює, що компетентність складається з великої кількості компонентів, багато з яких відносно незалежні один від одного. Деякі компоненти відносяться до когнітивної сфери, а інші – до емоційної. Ці компоненти компетентності можуть у значній мірі замінити один одного у якості складової ефективно поведінки [15, с. 253-255].

Н. Бібік пише, що спільним для всіх є розуміння компетентності у навчанні як набутої характеристики особистості, що сприяє успішному входженню молодшої людини в життя сучасного суспільства. Компетентність у навчанні розглядається як інтегрований результат, що передбачає зміщення акцентів з накопичення нормативно визначених знань, умінь і навичок до формування і розвитку в учнів здатності практично діяти, застосовувати досвід успішної діяльності в певній сфері. Компетенцію цей же автор визначає як відчужену від суб'єкта, наперед задану соціальну норму (вимогу) до освітньої підготовки учня, необхідну для якісної продуктивної діяльності в певній сфері, тобто соціально закріпленій результат [2, с. 408-410].

І. Зимня вказує, що у 60-х роках ХХ ст. було закладено розуміння різниці між поняттями «компетенція» і «компетентність». Компетенція, на думку дослідниці, це «певне внутрішнє, потенційне, приховане психологічне новоутворення у вигляді знань, уявлень, програм (алгоритмів) дій, системи ціннісних орієнтацій та відношень, котрі потім виявляються у компетентності людини». Формування компетентностей людини є мета та результат освіти. При цьому важливим є те, що компетентності соціальні у широкому сенсі цього слова, оскільки вони виробляються, формуються у соціумі; вони соціальні за своїм змістом і проявляються у цьому соціумі: ключові – це узагальнено представлені основні компетентності, котрі забезпечують нормальну життєдіяльність людини у соціумі; професійні та навчальні компетентності формуються у цих видах діяльності; соціальні (у вузькому значенні слова) компетентності характеризують взаємодію людини із суспільством,

соціумом, іншими людьми. Компетентність трактується автором як заснований на знаннях, інтелектуально і особистісно-обумовлений досвід соціально-професійної життєдіяльності людини [5].

В енциклопедії для фахівців соціальної сфери компетентність визначена як: певний психічний стан, що дозволяє діяти самостійно та відповідально; здатність і вміння виконувати певні трудові функції; наявність спеціальної освіти, широкої загальної та спеціальної ерудиції, постійне підвищення своєї підготовки; професійна підготовленість і здатність суб'єкта праці до виконання завдань і обов'язків повсякденної діяльності; потенційна готовність розв'язувати завдання зі «знанням справи». Компетентність можна визначити як рівень досягнення індивіда у сфері певної компетенції. Під компетенцією розуміють галузь діяльності, яка має значення для ефективної роботи закладу (організації, підприємства тощо) загалом, де індивід має виявити певні знання, уміння, поведінкові навички, здібності і професійно важливі якості. Компетенція – це сфера відповідальності та визначених повноважень.

У сфері соціально-педагогічної роботи компетенцію розглядають як знання та навички, необхідні для виконання специфічної ролі спеціаліста в межах організації або агенції, що допомагають їй виконувати свою місію. Компетентність спеціаліста із соціально-педагогічної роботи формується не тільки завдяки отриманим знанням та апробованим навичкам і вмінням, а й на основі власної позиції фахівця, аналізу свого досвіду на рівні теорії, розуміння різних підходів до соціальних ситуацій та вибору методів [3].

Загальною ідеєю компетентнісного підходу є компетентнісно-орієнтована освіта, яка спрямована на комплексне засвоєння знань та способів практичної діяльності, завдяки яким людина успішно реалізує себе в різних галузях своєї життєдіяльності.

Як зазначає І.А. Зязюн, «головною метою вищої освіти має бути становлення цілісної і цілеспрямованої особистості, готової до вільного гуманістичного орієнтованого вибору і індивідуального інтелектуального зусилля, що володіє багатофункціональними компетентностями» [6, с. 13].

Зазначимо, що науковці по-різному тлумачать поняття «компетентнісного підходу». Компетентнісний підхід до освіти, зауважує М. Нагач, стає останнім часом все більш поширеним і претендує на роль концептуальної основи освітньої політики, здійснюваної як державами, так і впливовими міжнародними організаціями, підсилює практичну орієнтацію освіти, підкреслює значення досвіду, вмінь та навичок, що спираються на наукові знання [11]. Визначальним фактором у реалізації компетентнісного підходу є зорієнтованість на розвиток системного комплексу умінь, смислових орієнтацій, адаптаційних можливостей, досвіду і способів трансформаційної діяльності з отриманням конкретного продукту.

Н. Бібік наголошує на необхідності переходу в навчанні «з процесу на результат в діяльнісному вимірі, забезпечення спроможності випускника відповідати новим запитам ринку, мати відповідний потенціал для практичного розв'язання життєвих проблем, пошуку свого «Я» у професії» [9, с. 47].

На думку Л. Коваль, у професійно-педагогічній освіті перехід на компетентнісно орієнтовану підготовку розглядається в двох аспектах. По-перше, відбувається модернізація змісту професійної освіти, що передбачає його відбір і структурування з одночасним визначенням результативної складової освітнього процесу – набуття студентами компетентностей. По-друге, постає потреба навчити майбутніх педагогів цілеспрямовано формувати в учнів ключові та предметні компетентності [10, с. 46].

В. Химинець поняття «компетентнісний підхід» розуміє як спрямованість освітнього процесу на формування та розвиток ключових (базових, основних) і предметних компетентностей особистості. Компетентнісний підхід скеровує освіту на формування цілого набору компетентностей (знань, умінь, навичок, ставлень тощо), котрими мають оволодіти учні під час навчання в школі. При цьому науковець наголошує на тому, що традиційна система освіти акцентувала основні зусилля на набутті знань, умінь і навичок, що догматично абсолютизувало знання і формувало знаннєвий підхід до навчання. Основна увага при цьому фокусувалася на самих знаннях, а те, для чого вони потрібні, залишалось поза увагою.

Компетентнісний підхід переміщує акценти з процесу накопичення нормативно визначених знань, умінь і навичок в площину формування й розвитку у студентів здатності практично діяти і творчо застосовувати набуті знання і досвід у різних ситуаціях. Це вимагає від викладача змістити акценти у своїй навчально-виховній діяльності з інформаційної до організаційно-управлінської площини. У першому випадку він відігравав роль «ретранслятора знань», а в другому – організатора освітньої діяльності. Змінюється й модель поведінки студента – від пасивного засвоєння знань до дослідницько активної, самостійної та самоосвітньої діяльності. Процес учіння наповнюється розвивальною функцією, яка стає інтегрованою характеристикою навчання. Така характеристика має сформуватись у процесі навчання і включає знання, вміння, навички, ставлення, досвід діяльності й поведінкові моделі особистості [16].

На думку Н. Нагорної, компетентнісний підхід ставить на перше місце не поінформованість студента, а вміння розв'язувати проблеми, що виникають у пізнавальній, технологічній і психічній діяльності, у сферах етичних, соціальних, правових, професійних, особистих взаємовідносин. З огляду на це, зазначений підхід передбачає такий вид змісту освіти, який не зводиться до знаннєво-орієнтованого компонента, а передбачає

цілісний досвід вирішення життєвих проблем, виконання ключових функцій, соціальних ролей, компетенцій [12].

Підсумовуюче вище зазначене, зауважимо, що основна ідея компетентнісного підходу зводиться до того, що результатом освіти є не окремі знання, уміння та навички, а компетенції. За такого підходу сутність підготовки соціально-педагогічних кадрів полягає не у збагаченні студентів певною кількістю інформації, а в розвитку уміння оперувати нею, проектувати та моделювати свою діяльність, здатності творчо застосовувати набуті знання і досвід у практичній діяльності. Він передбачає усвідомлення своїх спонукань до діяльності, прагнень і ціннісних орієнтацій, мотивів, уявлень про свої соціально-професійні ролі; аналіз та оцінку своїх особистісних якостей, знань, умінь та навичок; регулювання на цій основі свого саморозвитку і власної діяльності. Реалізація компетентнісного підходу дає змогу трансформувати цілі і зміст освіти у суб'єктивні надбання, які можна об'єктивно виміряти. Тому основне призначення компетентнісного підходу полягає у створенні умов для самоорганізації студента себе і своєї діяльності, виявлення і розвитку його творчих можливостей, формування навчальної позиції.

Водночас у системі компетентнісного підходу до навчання у вищій школі нових акцентів набувають вимоги до засобів навчання. Доцільно віддати перевагу тим із них, які містять комунікативно-ситуативні завдання, завдання, що вимагають залучення досвіду студентів, наближені до життя, майбутньої соціально-педагогічної педагогічної діяльності, стимулюють їхню активну мисленнєву діяльність.

Відповідно до компетентнісного підходу зміст вищої освіти і методика навчання повинні бути зорієнтовані на професійну підготовку компетентного фахівця соціально-педагогічної сфери, у якій важливим аспектом є формування методичної компетентності. У цьому контексті значно зростає значення самостійної роботи студентів, виконання ними індивідуальних навчально-дослідних завдань, ефективним є використання інноваційних освітніх технологій, зокрема, методу проектів, тренінгів, рольових та ділових ігор, а також розв'язування методичних задач і ситуацій, створення методичного портфоліо студента.

Таким чином, застосування компетентнісного підходу до підготовки спеціалістів соціально-педагогічної сфери припускає усвідомлення всіма суб'єктами освітнього процесу кінцевої мети своєї діяльності: підготовку фахівця, що володіє як ключовими, так і спеціальними професійними компетенціями, здатного вирішувати різноманітні задачі соціально-педагогічної практики, готового до інноваційної діяльності у фаховій сфері, має високу мотиваційну спрямованість на високопродуктивну працю, усвідомлює суспільну значущість своєї професії.

На нашу думку, компетентнісний підхід у процесі фахової підготовки майбутніх соціальних педагогів передбачає застосування наступних методичних стратегій:

- теоретичне осмислення проблем формування професійних компетенцій майбутніх фахівців соціально-педагогічної сфери (цілей, завдань, змісту, технології, оцінки результатів);

- різнорівневе модульне навчання, що передбачає можливість оволодіння змістом навчальних дисциплін на різних рівнях: репродуктивному, конструктивному (функціональному), професійному (рівні системного бачення);

- широке використання інтерактивних методів навчання, що мають міжпредметний характер і передбачають залучення майбутніх соціальних педагогів до практичних ситуацій, імітуючих професійну діяльність;

- переорієнтація на розвиток особи майбутнього фахівця, зміна «суб'єктно-об'єктних» стосунків на «суб'єктно-суб'єктні», системне бачення моделі майбутнього соціального педагога як сукупності особистісних і професійних якостей – все це вимагає перебудови свідомості викладацького складу, творчої роботи щодо перегляду власної ролі і функцій, підвищення своєї компетентності;

- здійснення індивідуальної допомоги студентам, орієнтованої на розвиток їх особистісної та професійної рефлексії;

- участь студентів у проектах, які передбачають самостійне розв'язання певної проблеми, починаючи з її формулювання, вибудовування стратегії її вирішення, перевірки адекватності мети, вибору методів і засобів, аналізу отриманих результатів.

Висновки. Професійна підготовка студентів в умовах ВНЗ на сучасному етапі є неможливою без урахування основних положень компетентнісного підходу. Формування певних професійних компетенцій на різних рівнях і ступенях освіти є необхідною умовою розвитку цієї сфери у XXI столітті.

Компетентнісний підхід у підготовці майбутніх соціальних педагогів відповідає сучасним запитам соціально-педагогічної сфери, сприяє подоланню розриву між академічною підготовкою спеціалістів та реальною соціально-педагогічною діяльністю з її мінливими запитами, відсутніми типовими ситуаціями, схильністю до непередбачуваності.

Таким чином, організація освітнього процесу у ВНЗ на засадах компетентнісного підходу сприятиме підвищенню рівня готовності майбутніх соціальних педагогів до здійснення професійної діяльності.

Подальшої розробки потребують оцінювальний інструментарій фахової компетентності майбутнього соціального педагога, а також моделювання змішаних видів навчальних занять, що мають міжпредметний характер з провідною складовою «способи діяльності».

Список використаних джерел

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К., Ірпінь: Перун, 2001. – 1440 с.
2. Енциклопедія освіти / АПН України; [голов. ред. В. Г. Кремень]. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
3. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. проф. І.Д. Звереві. – К., Сімферополь: Універсум, 2012. – 536 с.
4. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради (ВВР). – Закон від 17.01.2002 № 2984-III. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/29844?test=Up9Mf3o6firtC/>. – Назва з екрану.
5. Зимняя И.А. Ключевые компетентности как результативно-целевая основа компетентностного подхода в образовании: авторская версия / И.А. Зимняя. – М.: Исслед. центр проблем качества подготовки специалистов, 2004. – 40 с.
6. Зязюн І.А. Педагогічна майстерність: проблеми, пошуки, перспективи: [монографія] / І.А. Зязюн. – К.; Глухів: РВВ ГДПУ, 2005. – 279 с.
7. Капська А.Й. Ступенева система професійної підготовки фахівців соціально-педагогічної сфери / А.Й. Капська // Науковий часопис. – К.: НПУ імені М.П. Драгоманова. – 2004. – Серія 11. – Вип. 1(23). – С. 19-29.
8. Карпенко О.Г. Професійне становлення соціального працівника: [навчально-методичний посібник] / О.Г. Карпенко. – К.: ДЦССМ, 2004. – 164 с.
9. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: бібліотека з освітньої політики / під заг. ред. О.В. Овчарук. – К.: «К.І.С.», 2004. – 112 с.
10. Коваль Л.В. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи: технологічна складова : [монографія] / Л.В. Коваль. – Донецьк: Юго-Восток, 2009. – 375 с.
11. Нагач М.В. Підготовка майбутніх учителів у школах професійного розвитку в США: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / М.В. Нагач. – К., 2008. – 21 с.
12. Нагорна Н.В. Формування у студентів понять компетентності й компетенції / Н.В. Нагорна // Виховання і культура. – 2007. – № 1-2 (11-12). – С. 266-268.
13. Поліщук В.А. Теорія і методика професійної підготовки соціальних педагогів в умовах неперервної освіти: [монографія] / В.А. Поліщук; за ред. Н.Г. Ничкало. – Тернопіль: ТНПУ, 2006. – 424 с.
14. Психологическая энциклопедия / под ред. Р. Корсини, А. Ауэрбаха. – 2-е изд. – СПб.: Питер, 2003. – 1096 с.
15. Равен Дж. Компетентность в современном обществе: выявление, развитие и реализация / Дж. Равен. – М.: Когито-Центр, 2002. – 396 с.

16. Химинець В. Компетентнісний підхід до професійного розвитку вчителя [текст] / В. Химинець // Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakinpro.org.ua/2010-01-18-13-44-15/233-2010-08-25-07-10-49>. – Назва з екрану.

Spysok vykorystanyh dzherel

1. Velikij tlumachnij slovník suchasnoï ukraïns'koï movi / [uklad. i golov. red. V. T. Busel]. – K., Irpin' : Perun, 2001. – 1440 s.
2. Enciklopedija osviti / APN Ukraïni; [golov. red. V. G. Kremen']. – K.: Jurinkom Inter, 2008. – 1040 s.
3. Enciklopedija dlja fahivciv social'noï sferi / za zag. red. prof. I.D. Zverevoï. – K., Simferopol': Universum, 2012. – 536 s.
4. Zakon Ukraïni «Pro vishhu osvitu» [Elektronnij resurs] // Vidomosti Verhovnoï Radi (VVR). – Zakon vid 17.01.2002 № 2984-III. – Rezhim dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/29844?test=Up9Mf3o6frtC/qB2>. – Nazva z ekranu.
5. Zimnjaja I.A. Kljuचेvye kompetentnosti kak rezul'tativno-celevaja osnova kompetentnostnogo podhoda v obrazovanii: avtorskaja versija / I.A. Zimnjaja. – M.: Issled. centr problem kachestva podgotovki specialistov, 2004. – 40 s.
6. Zjazjun I.A. Pedagogichna majsternist': problemi, poshuki, perspektivi: [monografija] / I.A. Zjazjun. – K.; Gluhiv: RVV GDPU, 2005. – 279 s.
7. Kaps'ka A.J. Stupeneva sistema profesijnoï pidgotovki fahivciv social'no-pedagogichnoï sferi / A.J. Kaps'ka // Naukovij chasopis. – K.: NPU imeni M.P. Dragomanova. – 2004. – Serija 11. – Vip. 1(23). – S. 19-29.
8. Karpenko O.G. Profesijne stanovlennja social'nogo pracivnika: [navchal'no-metodichnij posibnik] / O.G. Karpenko. – K.: DCSSM, 2004. – 164 s.
9. Kompetentnisnij pidhid u suchasnij osviti: svitovij dosvid ta ukraïns'ki perspektivi: biblioteka z osvitn'oï politiki / pid zag. red. O.V. Ovcharuk. – K.: «K.I.S.», 2004. – 112 s.
10. Koval' L.V. Profesijna pidgotovka majbutnih uchiteliv pochatkovoï shkoli: tehnologichna skladova : [monografija] / L.V. Koval'. – Donec'k: Jugo-Vostok, 2009. – 375 s.
11. Nagach M.V. Pidgotovka majbutnih uchiteliv u shkolah profesijnogo rozvitku v SShA: avtoref. dis. ... kand. ped. nauk: 13.00.04 / M.V. Nagach. – K., 2008. – 21 s.
12. Nagorna N.V. Formuvannja u studentiv ponjat' kompetentnosti j kompetencii / N.V. Nagorna // Vihovannja i kul'tura. – 2007. – № 1-2 (11-12). – S. 266-268.

13. Polishhuk V.A. Teorija i metodika profesijnoï pidgotovki social'nih pedagogiv v umovah neperervnoï osviti: [monografija] / V.A. Polishhuk; za red. N.G. Nichkalo. – Ternopil': TNPU, 2006. – 424 s.
14. Psihologicheskaja jenciklopedija / pod red. R. Korsini, A. Auferbaha. – 2-e izd. – SPb.: Piter, 2003. – 1096 s.
15. Raven Dzh. Kompetentnost' v sovremennom obshhestve: vyjavlenie, razvitie i realizacija / Dzh. Raven. – M.: Kogito-Centr, 2002. – 396 s.
16. Himinec' V. Kompetentnisnij pidhid do profesijnogo rozvitku vchitelja [tekst] / V. Himinec' // Zakarpats'kij institut pisljadiplomnoï pedagogichnoï osviti. – [Elektronnij resurs]. – Rezhim dostupu: <http://zakinppo.org.ua/2010-01-18-13-44-15/233-2010-08-25-07-10-49>. – Nazva z ekranu.

Myhaylenko O. V. The training of future social workers on the basis of competence approach. In the article are analyzed concepts of “competence”, “competency”, “competency-based approach”, the problem of implementation of competency-based approach to the process of future social workers training at higher education institutions. The author emphasizes the possibility of not effective professional training of social and educational sphere, excluding the main principles of the competency-based approach.

The basic idea of the competency-based approach comes to that the result of education is not discrete knowledge and skills, but competence. In this approach, the essence of social and training teaching staff is not to enrich students with certain amount of information, but the development of ability to operate it, to design and to model their activities, ability to creatively apply their knowledge and experience in practice.

It involves understanding of their motives to work, aspirations and axiological orientations, motives, perceptions of their social and professional roles; analysis and assessment of their personal qualities, knowledge and skills; regulation on this basis their self-development and their own activities. Therefore, the main purpose of the competency-based approach is to create conditions for self-organization of students and their activities, to identify and to develop their creative abilities and to develop educational attitude.

Using the competency-based approach to the of training social teachers involves understanding by all the subjects of the educational process of their ultimate goal: training of the specialists, who have key and specific professional competencies, who can solve various problems of social and educational practice, are ready to innovations in professional field and have a high motivational focus on high-performance work, who comprehend social significance of their profession.

Key words: competence, competency, competency-based approach, competency-oriented education, social teacher, social and educational activities.

Отримано 9.04.2015 р.